

NÁŠ SERIÁL - MEZINÁRODNÍ HNUTÍ ČERVENÉHO KŘÍŽE A ČERVENÉHO PŮLMĚSÍCE - 2. část

MEZINÁRODNÍ HNUTÍ ČK A ČP

V seriálu Novin ČK v letošním roce se bude věnovat **Mezinárodnímu hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce**, jehož je Český červený kříž součástí. Mezinárodní hnutí ČK a ČP je největší humanitární organizací na světě a jeho úkolem je - v souladu s principem humanity - všemi prostředky **na národní i mezinárodní úrovni bez jakékoli diskriminace předcházet a zmírňovat lidské utrpení, chránit život, zdraví a důstojnost lidské bytosti, podporovat porozumění, spolupráci a mírové soužití mezi všemi lidmi**. V díle, který právě čtete, popíšeme strukturu Mezinárodního hnutí ČK a ČP.

Především k samotnému názvu naší mezinárodní organizace - do roku 1986 se užíval (jako jediný) název Mezinárodní Červený kříž, od uvedeného roku se z rozhodnutí XXV. Mezinárodní konference ČK a ČP užívají souběžně názvy dva, přičemž upřednostňovaným je název více vystihující podstatu - totiž **Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce** - dále hovoříme jen o Hnutí. Již na tomto místě uveďme, že připuštění dalších symbolů k identifikaci složek našeho Hnutí, schválené v Ženevě Diplomatickou konferencí 8. 12. 2005, neznamená změnu názvu Hnutí.

Zakládající složkou Hnutí je **Mezinárodní výbor Červeného kříže (MV ČK)**, jakožto **apolitická, neutrální a nezávislá instituce**, založená v Ženevě v roce **1863** z iniciativy **Henri Dunanta** a původně nazývaná Mezinárodní výbor pro pomoc raněným.

Další složkou jsou **Národní společnosti Červeného kříže nebo Červeného půlměsíce** (původně nazývané národní výbory), vznikající od roku **1863** v jednotlivých zemích světa jakožto pomocné - avšak nezávislé - organizace vlád. K jejich vzniku a získání mezinárodněprávního statusu národní společnosti - tedy přijetí do Hnutí je třeba akt uznání ze strany MV ČK (podmínky pro uznání zmíníme v dalších dílech). V současnosti existuje celkem **183** uznaných národních společností, z nichž **152** užívá znaku a názvu Červeného kříže a **31**

Červeného půlměsíce - celkem mají **97 milionů členů a dobrovolníků** a 300 tisíc zaměstnanců. Dále existují 4 organizace čekající na uznání MV ČK.

Historicky poslední vzniklou složkou Hnutí je **Mezinárodní federace společností ČK a ČP**, založená z iniciativy **Henry P. Davisona** v roce **1919** pod názvem *Liga společností Červeného kříže, jakožto sdružení národních společností ČK a ČP*. V letech 1919 - 1922 sídlila v Ženevě, v letech 1922 - 1939 v Paříži a od roku 1939 sídlí opět v Ženevě.

Hnutí tedy tvoří složitý organizmus. Úkoly a kompetence jednotlivých složek určují jednak *Stanovy Mezinárodního hnutí ČK a ČP* a *stanovy jeho jednotlivých složek - Stanovy MV ČK, Stanovy MF ČK a ČP, Stanovy každé národní společnosti a v neposlední řadě i 7 základních principů ČK a ČP*.

V dalších dílech si všimneme jednak úkolů a postavení jednotlivých složek i struktury jejich řídicích orgánů. Strukturu Hnutí můžeme na závěr znázornit takto: (viz.obr.)

MEZINÁRODNÍ VÝBOR ČERVENÉHO KŘÍŽE (1. díl)

Mezinárodní výbor Červeného kříže (MV ČK) je - jak jsme zmínili v minulém díle - zakládající složkou Hnutí. Vzniku MV ČK předcházela památná bitva u Solferina (1859), jejímž bojištěm projížděl Švýcar Henri Dunant. Pohled na bojiště poseté 40.000 raněných a umírajících bez efektivní pomoci jej vedl k dvěma zásadním a spolu úzce propojeným návrhům - na založení pomocné organizace a na zakotvení zásad přípustného vedení válek systémem mezinárodních smluv. 17. února 1863 se v Ženevě poprvé schází Dr. Louis Appia, gen. Guillaume - Henri Dufour, Henri Dunant, Dr. Theodore Maunoir a Gustave Moynier - zakládají *Mezinárodní výbor pro pomoc raněným vojákům* jako stálou, nezávislou a mezinárodní instituci.

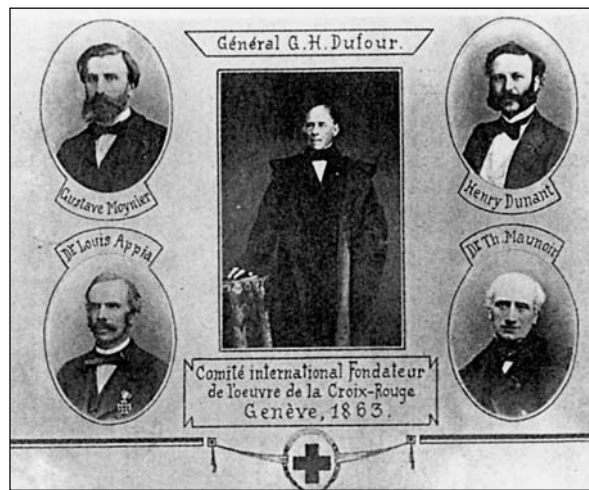
Tou se však výbor skutečně stává až po několika měsících - v říjnu 1863 se v Ženevě schází Mezinárodní konference - účastní se 16 vlád a 4 soukromé organizace. V 10 rezolucích přijatých 29. října 1863 se rodí Mezinárodní hnutí ČK, formulují se zásady první Ženevské úmluvy, vyzývají k ustavování národních výborů (národních společností ČK), stanovují pro činnost ve prospěch raněných rozeznávací znak - červený kříž na bílém poli - obrácenou vlnku Švýcarska, a to jako projev díky zemi, jejíž vláda pochopila význam Dunantových idejí a spolu s MV ČK svolala na rok 1864 diplomatickou konferenci k přijetí *Úmluvy o zlepšení osudu raněných vojáků v poli*. Tak se završila realizace zprvu až idealisticky vyhlížejících idejí - zrodil se *Mezinárodní*

Červený kříž tvořený MV ČK a jednotlivými národními společnostmi a byla přijata první mnohostranná úmluva humanizující válku. MV ČK tak dosáhl postavení, které trvá dodnes.

Čím tedy MV ČK je? Je institucí, na kterou *mezinárodní společnosti (státy) přeneslo významné úkoly při ochraně obětí válek a vnitřních nepokojů*, její postavení je dáno normami mezinárodního práva a Statutem MV ČK (obojí je projevem souhlasné vůle států). Má mezinárodněprávní subjektivitu (může přímo navazovat vztahy se státy a udržuje s nimi diplomatické styky, do činnosti jejího orgánu nemůže nikdo zvenčí zasahovat) - nelze tedy MV ČK řadit mezi nevládní organizace, ale ani mezi organizace mezivládní.

MV ČK můžeme charakterizovat jako *neutrální, apolitickou a nezávislou instituci sui generis* (svého druhu), vytvořenou ke zcela specifickému účelu - chránit oběti ozbrojených konfliktů a vnitřních nepokojů (politické bouře, rozsáhlé stávky doprovázené zatýkáním apod.) a poskytovat jim pomoc, působit jako neutrální zprostředkovatel v humanitárních otázkách (např. výměny zajatců), dohlížet na dodržování humanitárních norem a šířit znalost humanitárních

principů a mezinárodního humanitárního práva. Při všech svých činnostech má MV ČK tzv. *právo iniciativy* - jeho činnost nemůže být odmítnuta jako vměšování do konfliktu či vnitřních záležitostí daného státu. V rámci Hnutí ČK a ČP Mezinárodní výbor ČK jako jediný uznává Národní společnosti a koordinuje pomoc poskytovanou Hnutím na všech územích zasažených válkou či situací vnitřních nepokojů. (Dokončení v příštím čísle).

MEZINÁRODNÍ VÝBOR ČERVENÉHO KŘÍŽE (2. díl)

V oblasti pomoci obětem ozbrojených konfliktů MV ČK jednak organizuje pomocné zásilky humanitárního či zdravotnického charakteru, pečuje o vnitřně přesídlené osoby, osoby zbavené svobody, poskytuje také např. osivo a zemědělské náčiní, provozuje zdravotnická zařízení v oblastech zasažených konflikty (ročně ošetří asi 3 miliony osob) či pokonfliktních (zde připomeňme jeho protetická centra - ročně tak umožní žít běžný život asi 50 tisícům osob), ale i sanitární týmy budující rozvody pitné vody (pro asi 20 milionů lidí). Významnou složkou jeho pomoci obětem konfliktů či jiných katastrof je shromažďování zpráv o nezvěstných a pátrání po nich, předávání rodinných zpráv, slučování rozdělených rodin či poskytování nouzových cestovních dokladů (ročně je předáno kolem 1,5 milionu zpráv, vypátráno přes 6 tisíc osob a sjednoceno 3 tisíce rodin, náhradní cestovní doklad ročně obdrží asi 10 tisíc lidí). Ústřední pátrací agentura MV ČK metodicky řídí síť pátracích služeb jednotlivých národních společností.

Dohled nad dodržováním humanitárních norem a návštěvy osob zbavených svobody (váleční zajatci, internovaní civilisté, političtí vězni apod.) zachrání velké množství lidí před útrapami. Registrace těchto osob také brání jejich „nevysvětlitelným zmizením“ - ročně MV ČK navštíví téměř třicetkrát milionu těchto osob ve 2.500 věznicích a táborech, mezi něž patří i tolik diskutovaná místa jako Irák, Blízký Východ či Guantánamo... Zjištění MV ČK

z těchto kontrol jsou důvěrná - MV ČK se jednáním s příslušnými úřady snaží dosáhnout nápravy. Zpravidla je úspěšný a proto zveřejnění nálezů je až naprosto krajní možností. Všechny tyto činnosti by MV ČK nemohl zajistit zcela sám a z jediného místa. Kromě centrály v Ženevě provozuje síť tzv. delegatur v 80 zemích světa - zejména tam, kde jsou lidé postiženi konflikty či nepokoji. Celkem MV ČK zaměstnává 11 tisíc pracovníků a navíc spolupracuje s jednotlivými národními společnostmi v místech svého působení.

Pokud jde o řízení Mezinárodního výboru ČK - nejvyšším orgánem je *Shromáždění členů MV ČK*, kterých může být nejvýše 25 (nyní má 17 členů) a musí se jednat o občany Švýcarska. Členové MV ČK nejsou ovšem voleni, ale kooptováni. Tím je zaručena potřebná neutralita MV ČK, díky tomu požívají jeho delegáti důvěry všech znepřátelených stran... V čele MV ČK stojí prezident volený Shromážděním na dobu 4 let. V současnosti je jím **Dr. Jakob Kellenberger** (od roku 2000).

Znakem MV ČK je červený kříž na bílém poli doplněný názvem COMITE INTERNATIONAL GENEVE.

Závěrem zmíňme nezastupitelnou roli MV ČK při rozvoji mezinárodního humanitárního práva přípravou návrhů nových smluv - historicky jeho rozvoj započal v roce 1864 první Ženev-

skou úmluvou o 10 člancích. Dnes tento systém zahrnuje jako základní pramen čtyři nové Ženevské úmluvy z roku 1949 spolu s dvěma

Dotankovými protokoly (1977) mající 600 článků, doplněné desítkami dalších smluv. Obtížnost jednání předcházejících přijetí těchto smluv Diplomatickou konferencí ilustruje fakt, že např. přijetí obou Dotankových protokolů z roku 1977 předcházelo 12 let jednání...

MV ČK má za sebou více než 140 let práce. Ne vždy mohl být plně úspěšný - připomeňme např. osudy civilistů během druhé světové války, kdy vinou krátkozraké politiky států, které před válkou odmítly jeho návrh IV. Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob, nemohl MV ČK - na rozdíl od např. válečných zajatců - účinněji zasáhnout.

NÁRODNÍ SPOLEČNOSTI MEZINÁRODNÍHO HNUTÍ ČK A ČP

Národní společnosti jsou vitální silou Mezinárodního hnutí ČK a ČP působící na národní úrovni. Začaly být ustavovány - tehdy pod názvy národní výbory - po Mezinárodní konferenci konané v roce 1863, na které se Hnutí zrodilo. Jen pro zajímavost uvedme, že Český červený kříž, za jehož předchůdce uznává Mezinárodní výbor ČK Vlastenecký pomocný spolek pro Království české (1868), lze díky tomu v časové posloupnosti vzniku národních společností řadit na pěkné 13. místo. V rakouské monarchii urychlila vznik společnosti Červeného kříže prusko-rakouská válka (1866). Teprve ona přiměla rakouskou vládu k přijetí 1. Ženevské úmluvy. Rakousko se totiž do té doby (na rozdíl např. od Pruska či Francie) stavělo k myšlence ochrany obětí válek velmi rezervovaně.

Stanovy Hnutí definují národní společnosti jako základní jednotky Hnutí působící na **národní úrovni, kde rozvíjejí humanitární aktivity ČK a ČP a jsou pomocnými organizacemi veřejné správy (vlád) při plnění jejich humanitárních úkolů.** Řídí se Stanovami a Základními principy Hnutí, mezinárodním právem, svými Stanovami a právním řádem dané země, uchovávají si však v rozhodování **nezávislost** na veřejné moci.

Dle Stanov Hnutí se **snaží národní společnosti předcházet všem formám lidského utrpení nebo je alespoň zmírňovat, uskutečňují zdravotně-sociální aktivity včetně výuky a prevence. Minimálně** však musí být každá národní společnost schopna na **celém území státu** poskytovat humanitární služby v době války či přírodní katastrofy, šířit základní principy Hnutí a **mezinárodní humanitární právo a provozovat pátrací službu** (v praxi je činnost národních společností samozřejmě daleko širší, prapůvodně mělo být jejich zaměření velmi úzké - připravovat zdravotnický personál a v době války poskytovat zdravotnické služby především raněným - již roku 1869 na Mezinárodní konferenci ČK v Berlíně se však spektrum činností rozšířilo, **aby potenciál personálu národních společností byl využit i v době míru.**)

Každá národní společnost je na svém území **autonomní** - jiná národní společnost může na tomto území působit jen s výslovným souhlasem dané národní společnosti. Mezinárodní pomocné aktivity na cizím území jsou koordinovány Mezinárodním výborem ČK (jde-li o území **zasážené válkou či jinými nepokoji**) nebo Mezinárodní federací ČK a ČP. K tomu,

aby jistá organizace obdržela uznání od MV ČK - a tím de iure jako národní společnost vznikla - musí působit na území státu - signatáře Ženevských úmluv, krom záruky plnění Základních principů Hnutí, výše zmíněných minimálních úkolů a předložení svých Stanov také doložit, že bude **vládou uznána jako národní společnost ve smyslu mezinárodního práva.** Toto „vládní uznání“ odlišuje národní společnosti od typických nevládních organizací a je zárukou, že vláda bude respektovat mezinárodněprávní status této národní společnosti (a podpořít z něj vyplývající činnosti národní společnosti). Ono uznání může mít různou podobu - zpravidla jde o zákon (v případě ČČK jde o **zákon č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu ČK a o ČSČK**). Pokud jde o vnitrostátní právní status národních společností - národní společnosti jsou vždy sdružením občanů, otevřenými bez rozdílu všem, kteří se rozhodli pomáhat potřebným (konkrétní název právní formy vyplývá z příslušného národního zákonodárství).

V úvodním díle zmíněný počet národních společností již neplatí - Mezinárodní konference ČK a ČP v červnu 2006 v Ženevě umožnila, aby Mezinárodní výbor ČK uznal další dvě organizace žádající o vstup do Hnutí - a sice Palestinský ČP a izraelskou společnost Davidovy hvězdy (MDA). Celkový počet národních společností tak stoupl na **185**, což demonstruje praktické naplnění principu světovosti. Objevuje se také první národní společnost **neuzávající znak/název ČK ani ČP - znkem izraelské MDA je červená Davidova hvězda** vložená do červeného krystalu (doplňujícího Ženevskými úmluvami uznané znaky červeného kříže, půlměsíce a lva a slunce). Krom toho tedy nyní 152 společností užívá znak a název červený kříž a 32 červený půlměsíc. Název celého hnutí se přijetím MDA nemění.

MEZINÁRODNÍ FEDERACE SPOLEČNOSTÍ ČERVENÉHO KŘÍŽE A ČERVENÉHO PŮLMĚSÍCE

Již v úvodním díle tohoto seriálu jsme zmínili, že **Mezinárodní federace společností ČK a ČP** je historicky poslední vzniklou složkou Hnutí. Založena byla z iniciativy předsedy Válečného výboru Amerického ČK po skončení 1. světové války **Henry Pomeroy Davisona** v roce **1919** pod názvem *Liga společností ČK*, jakožto **sdužení národních společností Mezinárodního hnutí ČK a ČP** sídlící nejprve v Ženevě, pak v Paříži (1922 - 1939) a od roku 1939 až dosud opět v **Ženevě**. Kromě sídla svého Sekretariátu změnila také několikrát svůj název - do r. 1983 se nazývala *Ligou společností ČK*, v **uvedeném roce svůj název** doplnila o slova *Červeného půlměsíce*, aby v r. 1991 přijala (snad definitivní) název *Mezinárodní federace společností ČK a ČP*, který se měnit nebude, ačkoliv jedním z jejich **185** členů je i Společnost Davidovy hvězdy.

Jaké byly důvody vzniku *Federace*? Během 1. světové války značně narostla kapacita Národních společností a na mezinárodní scéně se z iniciativy prezidenta USA Woodrowa Wilsona vytváří **Společnost národů** (po 2. světové válce dnešní Organizace spojených národů), první organizace tohoto druhu v lidské historii, která si do vínku dala snahu o vzájemnou pomoc, porozumění a mír mezi národy světa. Tyto dvě skutečnosti spolu s tím, že tehdy jediná mezinárodní působící složka Červeného kříže - totiž **MV ČK** - zaměřuje své úkoly ve vztahu k národním společnostem především na dobu válečnou, přičemž právě nastala **doba mírová čelila obrovským výzvám**: připomeňme jen pandemii španělské chřipky, tyfovou epidemii v Polsku, hladomor v Rusku a ubohý stav státní zdravotní politiky v poválečném světě, vedly právě ke vzniku jistého analoga ke Společnosti národů.

Na zdravotnické konferenci ve francouzském Cannes v dubnu 1919, která se zabývala mj. důsledky světové války na zdravotní stav obyvatel a organizaci zdravotní politiky, spatřil světlo světa návrh předložený Davisonem a podporovaný národními společnostmi vítězů světové války (Francie, Velké Británie, Itálie a Japonska). Návrh na vytvoření mezinárodní organizace sdružující národní společnosti zde byl odbornými kruhy pozitivně přijat a tak byla dne **5. května 1919** v Paříži **Liga** založena. Pro zajímavost uvedme, že vztah mezi Společností národů a Ligou ČK se promítl i do *Paktu Společnosti národů*, jehož čl. 25 hovoří o podpoře členských států vzniku a působení národních společností ČK a v **vzájemné spolupráci na poli upevňování zdraví, prevenci nemocí a mírnění utrpení na celém světě**.

Stejně jako tehdy Liga i dnešní Federace je především mezinárodně působící složkou Hnutí ČK a ČP - **koordinuje a podporuje mírové programy** všech 185 národních společností, včetně programů zaměřených na **mladé lidi**, podporuje vznik a rozvoj národních společností, prosazuje **základní humanitární principy**, dostupnost zdravotní péče a především odpovídá za **koordinaci pomoci Hnutí** jako celku poskytovanou v **oblastech zasažených přírodními katastrofami, epidemiemi, hladomory**, a to včetně připravenosti národních společností na tyto katastrofy. Na základě **dohody s OSN** je pověřena celosvětově poskytováním **pomoci lidem bez přístřeší z míst přírodních katastrof**. Její poslání je tedy stejné jako Mezinárodního výboru - totiž v duchu 7 Základních principů **předcházet a zmírňovat lidské utrpení**. Vzájemně se **doplňují** - **MV ČK** „odpovídá“ za území stížená válkou či politickými nepokoji, **MF ČK a ČP** za ta „ostatní“. Ročně tak Federace poskytne pomoc více než **230 milionům** obětí ve všech kontinentech. Od svého vzniku organizovala pomoc při neuvěřitelném počtu **1.700** velkých přírodních neštěstí - od tajfunů, povodní, zemětřesení, přes socioekonomické problémy, hladomory až po epidemie. Podobně jako **MV ČK** i ona disponuje **sítí delegátů** (stále delegatury jsou v asi 60 zemích), kteří mohou přímo v terénu zjistit skutečnou potřebu pomoci a **zaručit tak vysokou hospodárnost a účelnost** mezinárodně vynaložených prostředků, předcházet tak duplicitám či naopak nedostatku určitých komodit i zbytečnému transportu běžného materiálu napříč zeměkoulí, jak jsme toho bohužel mnohdy svědky u jiných humanitárních organizací bez potřebné mezinárodní sítě.

Nejvyšším orgánem Mezinárodní federace je **Valné shromáždění MF ČK a ČP** tvořené zástupci všech členských národních společností zasedající jednou za dva roky. Pro naši zemi je důležité, že jedno ze zasedání Valného shromáždění (tehdy pod názvem *Rada guvernérů Ligy společností ČK*) proběhlo v r. 1961 v Praze a na návrh ČSČK přijalo druhé z hesel Hnutí - totiž **Humanitatu k míru - Per humanitatem ad pacem**.

Kromě agendy činností Federace a jejího rozpočtu toto shromáždění jednou za 4 roky volí **Výkonnou radu** a nejvyššího představitele Federace - **prezidenta MF ČK a ČP**. V čele Sekretariátu MF ČK a ČP stojí **generální sekretář** jmenovaný Valným shromážděním na návrh Výkonné rady.

ORGÁNY MEZINÁRODNÍHO HNUTÍ ČERVENÉHO KŘÍŽE A ČERVENÉHO PŮLMĚSÍCE - 1. díl

V tomto díle si všimneme vrcholných orgánů Mezinárodního hnutí ČK a ČP, a to **Mezinárodní konference ČK a ČP, Rady delegátů ČK a ČP a Stálé komise ČK a ČP.**

Mezinárodní konference (MK) Červeného kříže a Červeného půlměsíce (do r. 1986 nazývaná jen „Červeného kříže“) je **nejvyšším orgánem Mezinárodního hnutí ČK a ČP.** Je tvořena delegacemi Mezinárodního výboru ČK, jednotlivých národních společností, Mezinárodní federace ČK a ČP a ovšem i vládními delegacemi zemí - smluvních stran Ženevských úmluv. V tomto nejvyšším tělese se tedy setkávají **zástupci Hnutí** jako takového a oficiální **delegace států.** Tato skutečnost

provází Hnutí již od jeho ustavující Mezinárodní konference v říjnu 1863. Právě z účasti států - dle Statutu Hnutí „*vykonávajících tak svou odpovědnost z Ženevských úmluv a podporujících veškerou činnost Hnutí*“ - na jednání konferencí vyplývá mandát, který je jednotlivým složkám Hnutí svěřen **mezinárodním společenstvím** (je definován ve *Statutu Hnutí* a plyne dále též z mezinárodního práva - humanitárního, uprchlického a práva lidských práv), projevuje se zde **specifická povaha Hnutí ČK a ČP,** jako asociace mající *prvky mezinárodních organizací* (rozhodovací pravomoc států na konferencích či schvalování zásadních dokumentů - statutů - Hnutí, MV ČK i MF ČK a ČP též státy, apod.), současně je však **neutrální** a na vládách **nezávislé** (což jsou typické prvky organizací nevládních).

Účast států je nezbytností pro to, aby např. návrhy nových mezinárodních smluv v oblasti MHP či ochrany práv člověka, předcházení či zmírňování následků globálních nebezpečí (epidemie infekčních nemocí - TBC, malárie či AIDS - přírodní či antropogenní katastrofy a mnohé další), válek a de facto veškeré podstatné aktivity složek Hnutí mohly být **účinně realizovány,** neboť bez „vtažení“ států do přípravy příslušných dokumentů by jejich realizace byla prakticky vyloučena - to už poznal H. Dunant v období předcházejícím ustavující konferenci. Je nutno zmínit, jak je zajištěno, že Hnutí si opravdu zachová svou **nezávislost, neutralitu a nestrannost.** Zmíníme zde tři záruky: tou prvou je, že po dobu konference musí všechny delegace, tedy i vládní, zachovávat *Základní principy ČK a ČP,* jejichž slavnostní prezentací je každá konference zahajována - nemůže tedy být předložen žádný návrh, který by byl s nimi v rozporu. Druhou

zárukou je *zákaz majorizace* - každá rezoluce musí dosáhnout jednak předepsaného celkového kvóra (obvykle polovina z hlasujících plus jedna, v případech změn Statutu pak dvě třetiny z hlasujících), současně se však pro musí vyslovit alespoň jedna třetina ze všech složek Hnutí ČK a ČP i jedna třetina ze všech států - účastníků Ženevských úmluv. A konečně, pokud jde o Statut MV ČK a MF ČK a ČP, konference s ním vyslovuje souhlas, aniž by jej však mohla modifikovat.

Mezinárodní konference se schází jednou za čtyři roky (zpočátku nebyl tento interval vůbec definován) - nejsou-li vážné důvody pro interval jiný; na svém závěru se vždy usnáší o místě a datu konání konference následující. Stálá komise ČK a ČP může však ze závažných důvodů datum a místo konference změnit - z blízké minulosti uveďme např., že XXVI. MK měla původně proběhnout r. 1990 v Kolumbii, což však vzhledem k tamní situaci nebylo možné a proběhla tedy r. 1995 v Ženevě. Naopak poslední - XXIX. MK - se konala v Ženevě r. 2006 namísto 2007, a to kvůli nutně= úpravě Statutu Hnutí v souvislosti s přijetím znaku červeného krystalu. Místa a roky konání všech mezinárodních konferencí najde čtenář např. v publikaci J. Švejnhoy Červený kříž a Červený půlměsíc, letos již potřetí vydané Úřadem ČČK. S městy, v nichž se mezinárodní konference konaly, se můžeme seznámit např. v seriálu *Novin ČK* (č. 1/2000 - č. 1/2003).

Konference přijímají **rezoluce.** Adresovány bývají jednotlivým složkám Hnutí, státům či mezinárodním organizacím a mají povahu *rozhodnutí, doporučení* nebo *prohlášení.* Rozhodnutí jsou pro složky Hnutí vždy **závazná.** Jaký je jejich význam pro státy? Představují **závazek států učiněný na mezinárodním fóru** a jsou-li přijaty konsenzem (což je „pravidlem“ až na jen několik výjimek), můžeme je pokládat za projev praxe států, za výklad norem mezinárodního práva. I v tom spočívá jejich důležitost. Mnohé rezoluce bývají také *vtělovány do rezolucí OSN* (významné rezoluce prakticky každé Mezinárodní konference). Od XXVII. Mezinárodní konference v r. 1999 předkládají státy tzv. **Závazky,** v nichž se dobrovolně zavazují ke konkrétním činům podporujícím činnost Hnutí (např. v r. 2003 se vlády zemí EU a kandidátů za vlády zavázaly zařadit do výuky na školách principy MHP). S dalšími orgány Hnutí na mezinárodní úrovni se seznámíme v příštím díle.

ORGÁNY MEZINÁRODNÍHO HNUTÍ ČERVENÉHO KŘÍŽE A ČERVENÉHO PŮLMĚSÍCE - 2. díl

V minulém díle jsme se seznámili s nejvyšším orgánem Hnutí - *Mezinárodní konferenci ČK a ČP*. Ta však není orgánem stálým, potřeba stálého reprezentanta Hnutí jako celku mezi Konferencemi vedla r. 1928 ke vzniku **Stálé komise ČK a ČP** (do r. 1986 nazývaná jen Červeného kříže; sídlí v Ženevě). Do jejich kompetencí patří stanovení místa a doby konání Konferencí, návrh jejich programu, , ale též interpretace rezolucí či Statutu Hnutí a řešení otázek předložených složkami Hnutí, zaměřených především na vzájemnou součinnost organizmu Hnutí včetně případných nejasností ve vymezení včetně případných nejasností ve vymezení kompetencí složek (pro všechny právě uvedené záležitosti má však Konference vyhrazeno právo konečného rozhodnutí), rozhoduje o udělení Medaile H. Dunanta a může být Konferencí pověřena úkoly dalšími (jmenujme např. projednávání otázky dalšího emblému, kterým se komise zabývala od r. 1999). Stálá komise má pět členů volených Konferencí (funkční období je čtyřleté, resp. do další Konference), po

dvou členech vysílá MV ČK a MF ČK a ČP. Komise volí svého předsedu, kterým je od r. 2003 **dr. Mohammed Al-Hadíd** (Jordánsko).

Mezinárodní konference se scházejí relativně zřídka - zpravidla jedenkrát za čtyři roky, jak jsme uvedli. Agenda projednávaná Konferencemi bývá proto poměrně obsáhlá. Je proto účelné jednak věnovat značnou pozornost přípravě materiálů, a to včetně jejich předběžnému projednání v rámci Hnutí. Dále se ukázalo, že ne ke všem otázkám Hnutí je třeba rezoluce přímo nejvyššího orgánu. Právě pro tyto účely byl r. 1928 vytvořen další orgán Hnutí - **Rada delegátů ČK a ČP** (do r. 1986 jen Červeného kříže). Rada, jejímž předobrazem byla od r. 1884 *Komise delegátů ústředních výborů*, je tvořena delegacemi jednotlivých složek Hnutí - národních společností, MV ČK a MF ČK a ČP - krom vládních delegací má tedy stejné složení jako Mezinárodní konference; hovořívá se o ní obrazně jako o *shromáždění rodiny ČK a ČP*. Rada přijímá

rezoluce mající povahu rozhodnutí (**závazného** pro složky Hnutí), prohlášení nebo doporučení. Přitom platí, že **rezoluce Konference má vyšší sílu** než rezoluce Rady - tj. rozhodnutí Rady nesmí odporovat již existující rezoluci Konference, stejně tak rezoluce Konference

přijata v budoucnu nahrazuje eventuální odlišné rozhodnutí Rady.

Jak jsme již naznačili, Rada řeší ty otázky Hnutí jako celku, které jsou převážně **vnitřními otázkami Hnutí** a není je nutno řešit na Konferencích (např. pravidla pro sponzoring, pro užívání ozbrojených eskort, apod.). Dále se Rada věnuje **přípravě Mezinárodních konferencí** - předjednává materiály následně předkládané Konferenci - což umožní na Konferenci již předložit materiál s vyjasněnými stanovisky složek Hnutí či na základě jejich návrhů upravený, dále přijímá návrh programu Konference a navrhuje Konferenci předsedajícího, zástupce předsedajícího, tajemníka, apod. Rada delegátů se schází vždy před zasedáním Mezinárodní konference (příjezdem vládních delegací tak Rada delegátů „přechází“ v Mezinárodní konferenci), navíc se schází Rada delegátů i v mezidobí Konferencí - tj. zpravidla jedenkrát za **dva roky**, zpravidla po každém zasedání Valného shromáždění Federace (toto shromáždění „přejde“ v Radu připojením se delegace MV ČK). Poslední zasedání Rady proběhlo před jednáním XXIX. MK ČK a ČP v Ženevě (tedy do jisté míry mimořádné - mimo dvouletý cyklus), předešlé pak r. 2005 v Soulu.

V předchozích dílech tohoto seriálu jsme se seznámili se všemi složkami Mezinárodního hnutí ČK a ČP. Sluší se na závěr doplnit i jména vrcholných představitelů MV ČK a MF ČK a ČP. Prezidentem MV ČK je od r. 2000 **Dr. Jakob Kellenberger**, do té doby dlouholetý švýcarský diplomat a státní tajemník švýcarského ministerstva zahraničí. Prezidentem MF ČK a ČP je od r. 2001 **Don Juan Manuel Suárez del Toro Rivero**, který předtím působil jako prezident Španělského červeného kříže.

RNDr. Marek Jukl, Ph. D.,
prezident ČČK

Don Juan Manuel Suárez
DEL TORO RIVERO

Dr. Mohamed
AL-HADID

Dr. Jakob
KELLENBERGER